

Ústava není nedotknutelná posvátná kráva

13.října 2006 Jaroslav Kubera

Emotivním výkřikem Ruce pryč od ústavy! (LN 24. 8.) zahájil politolog Lukáš Jelínek útok proti pokusům o změnu ústavy.

Souhlasím s ním, že poměr sil v Poslanecké sněmovně je výjimečný a už s ohledem na počet pravděpodobnosti se zřejmě už nikdy nebude opakovat. Ostatně představa, že kdyby volby dopadly tak, že by jeden z bloků získal převahu jednoho hlasu, vedlo by to k nějakému smysluplnému vládnutí, je značně naivní. Stejně jako názor, že lze najít nějaký absolutně spravedlivý volební systém, je pouze vírou. Nikomu se to totiž dosud nepodařilo. Přestože jsem zastáncem většinového volebního systému, nevidím jeho zavedení v atomizované české společnosti jako reálné.

Novela ústavy, která má v případě, že vláda podá demisi, umožnit prezidentovi, aby se souhlasem většiny všech poslanců dolní komoru rozpustil a vyhlásil předčasné volby, není výsledkem povolební kreativity senátorů, jak se čtenářům snaží namluvit Lukáš Jelínek.

Protože jsem spolu s dalšími senátory předkladatelem předmětné novely, připomínám, že jsme návrh ústavního zákona předložili předsedovi Senátu 26. dubna 2005. O povolební euforii tedy v žádném případě nemohlo jít.

Návrh vycházel z potřeby změnit přílišnou rigiditu ústavy v oblasti řešení politických krizí. Měl také zabránit ústavně nestandardním postupům. Jedním z nich bylo přijetí ústavního zákona o rozpuštění Poslanecké sněmovny v roce 1998. Návrh nezvýhodňuje žádný politický subjekt a v žádném případě nezvyšuje pravomoci prezidenta republiky. Úvaha, že Senát otevřel Pandořinu skříňku a vlády budou padat jak přezrálé hrušky, jako svého času v Itálii, je mylná. Jednou zvolení poslanci nemají chuť riskovat nezvolení a někteří jednou ustavení premiéři by byli nejraději, kdyby už žádné volby nebyly.

Ústava sice může být napsána tak, aby nutila politické strany, aby se dohodly, ale neměla by je nutit k dohodě za každou cenu.

Ústava je sice vážná věc, ale v žádném případě to není posvátná kráva, na kterou se nesmí sáhnout.